

Psykologer i Region Midtjylland

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Generelt om praksisområdet
3. Generelt om psykologområdet
4. Faktuelt om psykologområdet i Region Midtjylland (antal psykologpraksis, udgifter, antal behandlede, geografisk placering)
5. Overenskomst om psykologhjælp
6. Samarbejdsudvalget (sammensætning, beføjelser mv.)
7. Planlægningsvilkår (praksisplan, oprettelse og flytning af praksis)

1. Indledning

Dette notat er udarbejdet til Udvalget for Nære Sundhedstilbud samt Psykiatri- og Socialudvalget med henblik på at give en kort introduktion til psykologområdet.

Samarbejdet med psykologerne er reguleret via Overenskomst om psykologhjælp som er indgået mellem Regionernes Lønnings- og Takst Nævn og Dansk Psykologforening.

2. Generelt om praksisområdet

Ifølge Sundhedslovens §57 har Regionsrådet ansvaret for at tilvejebringe tilbud om behandling hos praktiserende sundhedspersoner. Det vi i daglig tale kalder praksisområdet og som tidligere benævntes sygesikringsområdet.

Praksisområdet omfatter alment praktiserende læger, praktiserende speciallæger, fysioterapeuter, tandlæger, kiropraktorer, psykologer og fodterapeuter. Desuden henhører apoteksområdet og medicintilskud til lægeordineret receptpligtig medicin til praksissektoren.

Behandling hos praktiserende læge og praktiserende speciallæge ydes vederlagsfrit.

På de øvrige områder yder Regionsrådet tilskud til behandlingen. Der er herudover en egenbetaling. Tilskuddets størrelse varierer fra det ene område til det andet. Der ydes eksempelvis tilskud på ca. 25% til behandling hos kiropraktor og 40% til behandling hos praktiserende fysioterapeut.

Der ydes desuden vederlagsfri fysioterapi til personer med særlige handicaps. Finansiering heraf og ansvaret herfor ligger hos kommunerne.

Overenskomsterne

Et særligt vilkår ved praksisområdet er, at Regionsrådet stiller sundhedstilbuddene til rådighed via overenskomster indgået mellem de respektive yderorganisationer og Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN). RLTN består af ni medlemmer. De fem regioner indstiller hvert ét medlem, KL indstiller to medlemmer, mens Finansministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet hver indstiller ét medlem.

I overenskomsterne er det aftalt hvilke undersøgelses- og behandlingsydelser, praksis skal levere, og hvilken honorering praksis skal have.

Overenskomsterne indeholder endvidere aftaler om tilrettelæggelse af praksis - herunder praksisformer, kvalitetsudvikling, kapacitetsplanlægning og vilkår i øvrigt for udøvelse af behandling indenfor det givne overenskomstområde.

Det er i de enkelte overenskomster bestemt, at der i hver region skal nedsættes et samarbejdsudvalg indenfor overenskomstområdet. Samarbejdsudvalgene vejleder og træffer beslutninger med hensyn til forståelse og praktisering af overenskomstens

enkelte bestemmelser. Samarbejdsudvalgene er paritetisk sammensat af politikere udpeget af Regionsrådet og kommunerne i regionen og repræsentanter for den pågældende yderorganisation.

Styringsmuligheder

Endvidere er det et særligt vilkår på praksisområdet, at de sundhedsmæssige ydelser Regionsrådet er pligtig at stille til rådighed og finansiere, leveres af behandlere, der formelt har status som selvstændigt erhvervsdrivende og hvor vilkårene i høj grad - som nævnt ovenfor - er baseret på overenskomstmæssige aftaler.

Regionens muligheder for styring, kontrol og udvikling er således bundet til at ske indenfor de rammer, der er aftalt i overenskomsterne og derfor gennem forhandling og samarbejde med de respektive yderorganisationer.

Samarbejdsudvalgene udgør de centrale organer for udøvelse af samarbejde og styring af praksisområderne. Udvalgene er paritetiske sammensat og beslutninger træffes ved enighed. Administrationen sørger for grundig sagsforberedelse og vil deltage ved samarbejdsudvalgsmøderne.

For de politiske repræsentanter i samarbejdsudvalgene er det vigtigt at være opmærksomme på i hvilken udstrækning, der kan træffes bindende beslutninger i samarbejdsudvalget, og hvornår der må tages forbehold for godkendelse i Regionsråd eller regionens Forretningsudvalg.

Økonomistyring

Aktiviteten i praksissektoren er i ganske væsentlig udstrækning efterspørgselsstyret, og borgerne kan frit henvende sig til praktiserende læge, tandlæge og kiropraktor.

Behandling hos fysioterapeut, psykolog og fodterapeut kan ske efter henvisning fra egen læge. Konsultationer hos praktiserende speciallæge (undtagen øjenlæger og øre-næse-halslæger), kræver en henvisning fra almen praksis.

De ovenfor beskrevne rammer for levering af sundhedsydelser i praksissektoren, kan være en udfordring i forbindelse med økonomistyring på praksisområdet.

I praksis kan det være vanskeligt med en stram økonomistyring og at gennemføre økonomibegrænsende tiltag, da dette ofte skal gennemføres via dialog og aftale med de respektive yderorganisationer.

I de senere år er der indført centrale økonomiprotokollater for de enkelte praksisområder. Det betyder, at de centrale parter har aftalt, hvor store udgifterne til hvert praksisområde må være. Hvis yderne inden for det enkelte speciale samlet for hele landet har fået udbetalt mere i honorarer end aftalt, vil honorarerne blive nedsat for de praksisområder, der er skyld i overskridelsen, indtil det for meget udbetalte honorar er betalt tilbage til regionen.

Økonomien kan derudover til en vis grad styres gennem fastlæggelse af udbuddet i form af antallet af behandlere, der gives adgang til at praktisere efter overenskomsten (tildeles et ydernummer).

De forskellige overenskomster indeholder varierende mulighed for at regionen kan fastsætte antallet af behandlere. Decideret reduktion i antallet af behandlere er formelt en mulighed indenfor de fleste områder, men i praksis er det meget vanskeligt og kan ikke gennemføres på kort sigt.

Fra og med kommunalreformens ikrafttræden 2007 har kommunerne været medfinansierede på praksisområdet. Kommunernes finansieringsbidrag varierer efter praksisområde og patientens alder.

3. Generelt om psykologområdet i Region Midtjylland

Nedenstående grupper er berettiget til psykologhjælp i henhold til bekendtgørelse om tilskud til psykologbehandling i praksissektoren for særligt udsatte persongrupper:

1. røveri-, volds- og voldtægtsofre,
2. trafik- og ulykkesofre,
3. pårørende til alvorligt psykisk syge personer,
4. personer ramt af en alvorligt invaliderende sygdom,
5. pårørende til personer, der er ramt af en alvorligt invaliderende sygdom,
6. pårørende ved dødsfald,
7. personer, der har forsøgt selvmord,
8. kvinder, der får foretaget provokeret abort efter 12. graviditetsuge.
Psykologhjælp kan ydes forud for abortindgrebet, når anmodning om tilladelse til indgrebet er fremsendt til abortsamrådet,
9. personer, der inden de fyldte 18 år, har været ofre for incest eller andre seksuelle overgreb,
10. personer med let til moderat depression over 18 år,
11. personer, der lider af let til moderat angst, herunder let til moderat OCD, og er mellem 18 og 38 år.

Det er den praktiserende læge, der henviser til psykologhjælp. Henvisning skal udstedes senest 12 måneder efter den udløsende begivenhed (tidsbegrænsningen gælder dog ikke i forbindelse med incest/seksuelle overgreb eller depression).

Overenskomst om Psykologhjælp omfatter ikke akut psykologhjælp.

Der er i Region Midtjylland 191 praktiserende psykologer, der har tiltrådt overenskomsten. Når en psykolog ophører med at praktisere under sygesikringen falder ydernummeret tilbage til regionen. Der er således gode muligheder for kapacitetsstyring. Ledige ydernumre fordeles efter opslag af et bedømmelsesudvalg, der er sammensat af to medlemmer fra regionen og to medlemmer af Dansk Psykolog Forening.

4. Faktuelt om psykologområdet i Region Midtjylland (antal psykologpraksis, udgifter, antal behandlede, geografisk placering mv.)

Antal psykologpraksis

Der er som nævnt oven for 191 praktiserende psykologer i Region Midtjylland, der har tiltrådt overenskomsten. De praktiserende psykologer, der har tiltrådt overenskomsten, fordeler sig geografisk i Region Midtjylland som det fremgår af tabellen herunder:

Kommune	Antal praktiserende psykologer
<i>Vestklyngen</i>	37
Lemvig	2
Struer	4
Holstebro	11
Ringkøbing-Skjern	7
Herning	13
<i>Midtklyngen</i>	38
Skive	7
Viborg	12
Ikast-Brande	6
Silkeborg	13
<i>Randers-klyngen</i>	28
Randers	13
Favrskov	6
Norddjurs	4
Syddjurs	5
<i>Horsens-klyngen</i>	27
Skanderborg	8
Horsens	13
Odder	3
Hedensted	3
<i>Aarhus-klyngen</i>	61
Aarhus	60
Samsø	1

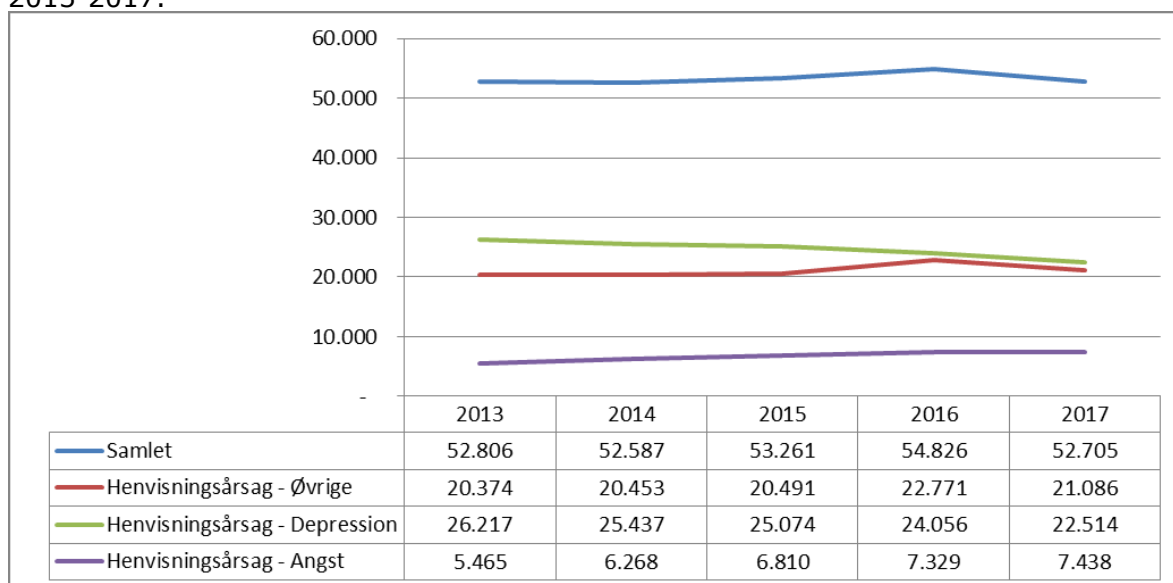
Antal behandlede

17.491 borgere modtog psykologhjælp i Region Midtjylland i 2017. Nedenstående tabel viser antallet af behandlede fordelt på kommuner samt behandlingsprocent sammenholdt med befolkningsandelen i regionen.

Sikret Region Kommune	Antal Personer - Ydelser	Andel af alle behandlede i Region Midtjylland	Antal sikrede	Andel af alle sikrede i regionen
Total	17491	100,00%	1.313.596	100,00%
Favrskov Kommune	593	3,39%	48271	3,67%
Hedensted Kommune	481	2,75%	46616	3,55%
Herning Kommune	1157	6,61%	88733	6,75%
Holstebro Kommune	791	4,52%	58418	4,45%
Horsens Kommune	1266	7,24%	89598	6,82%
Ikast-Brande Kommune	495	2,83%	41191	3,14%
Lemvig Kommune	277	1,58%	20133	1,53%
Norrdjurs Kommune	434	2,48%	38197	2,91%
Odder Kommune	289	1,65%	22626	1,72%
Randers Kommune	1158	6,62%	98265	7,48%
Ringkøbing-Skjern Kommune	711	4,06%	57005	4,34%
Samsø Kommune	45	0,26%	3720	0,28%
Silkeborg Kommune	1287	7,36%	92024	7,01%
Skanderborg Kommune	799	4,57%	61158	4,66%
Skive Kommune	512	2,93%	46599	3,55%
Struer Kommune	324	1,85%	21270	1,62%
Syddjurs Kommune	577	3,30%	42468	3,23%
Viborg Kommune	1398	7,99%	96883	7,38%
Århus Kommune	5091	29,11%	340421	25,92%

Udgifter

Udviklingen i udgifterne til psykologhjælp i Region Midtjylland har været stabil fra 2013-2017.

Ventetid

Følgende er tabeller med oversigt over ventetid for henvisningsårsag 1 til 9 samt 10 til 11. Ventetiden er opgjort i uger.

Henvisnings årsag 1 til 9 Ventetiden pr. 1. juni 2018

Kommune	Gennemsnit	Median	Maksimum	Minimum
Favrskov	7	5	11	3
Hedensted	6	4	10	3
Herning	11	11	22	6
Holstebro	17	16	27	2
Horsens	9	5	26	2
Ikast-Brande	7	6	12	3
Lemvig	0	0	0	0
Norddjurs	4	4	5	2
Odder	14	16	22	5
Randers	10	10	23	1
Ringkøbing-Skjerr	14	10	40	6
Samsø	0	0	0	0
Silkeborg	7	6	26	0
Skanderborg	7	6	20	1
Skive	32	10	76	4
Struer	17	16	24	12
Syddjurs	9	8	16	4
Viborg	8	8	33	0
Århus	13	12	34	0
Hovedtotal	12	8	76	0

Pr. 1. juli 2017	
Gennemsnit	Median
9	5
3	3
14	16
19	18
12	10
11	11
4	3,5
13	13
10	8,5
16	14
12	12
8	8
5	3
35	50
11	12
9	8
13	11
17	16
14	11

Udviklingen	
Gennemsnit	Median
-2	0
3	1
-3	-5
-2	-2
-3	-5
-4	-5
0	0
0	1
1	3
0	2
-2	-4
-12	-12
-1	-2
2	3
-3	-40
6	4
0	0
-5	-3
-4	-4
-2	-3

Der var for juni 2018, 183 indberettede ventetider på årsag 1-9, ud af de 185 aktive ydernumre der var på det valgte tidspunkt. Dette giver en besvarelsesprocent på 98,92 %.

Henvisnings årsag 10 og 11 Ventetiden pr. 1. juni 2018

Kommune	Gennemsnit	Median	Maksimum	Minimum
Favrskov	12	12	20	3
Hedensted	7	7	10	3
Herning	12	14	22	6
Holstebro	18	20	30	6
Horsens	11	8	30	2
Ikast-Brande	10	12	17	4
Norddjurs	4	4	7	2
Odder	15	16	22	7
Randers	11	12	23	1
Ringkøbing-Skjerr	10	9	16	6
Samsø	4	4	4	4
Silkeborg	9	6	26	2
Skanderborg	5	5	9	1
Skive	32	10	76	4
Struer	17	16	24	12
Syddjurs	10	12	16	4
Viborg	11	9	33	0
Århus	16	15	45	1
Hovedtotal	14	11	76	0

Pr. 1. juli 2017	
Gennemsnit	Median
9	5
3	3
14	16
19	18
12	10
11	11
4	3,5
13	13
10	8,5
16	14
12	12
8	8
5	3
35	50
11	12
9	8
13	11
17	16
14	11

Udviklingen	
Gennemsnit	Median
3	7
4	4
-2	-2
-1	2
-1	-2
-1	1
0	1
2	3
1	4
-6	-5
-8	-8
1	-2
0	2
-3	-40
6	4
1	4
-2	-2
-1	-1
0	0

Der var for juni 2018, 168 indberettede ventetider på årsag 10-11, ud af de 185 aktive ydernumre, der var på det valgte tidspunkt. Dette giver en besvarelsesprocent på 90,81 %.

5. Overenskomst om psykologhjælp

Regionerne stiller sundhedstilbuddene på psykologområdet til rådighed via overenskomsten indgået mellem Dansk Psykolog Forening og Regionernes Lønnings- og takstnævn.

I overenskomsten er aftalt hvilke ydelser praksis skal levere og hvilken honorering praksis skal have for de enkelte ydelser.

Overenskomsten indeholder endvidere aftaler om tilrettelæggelse af praksis – herunder praksisformer, åbningstider, handicapvenlig adgang, telefontider, henvisningsregler, omsætningsforhold, kvalitetsudvikling, kapacitetsplanlægning og vilkår i øvrigt for udøvelse af ydelser indenfor psykologområdet.

Der forudsættes i overenskomsten et minimumsloft for omsætningen. Regionen foretager således én gang årligt en opgørelse over det samlede antal ydelser og udgifter fordelt på de enkelte psykologer i regionen. Hvis en psykolog, der har haft sit ydernummer i minimum 3 år, har en årlig afregning med regionen fra 1. januar 2018 under 100.000 kr., skal regionen høre psykologen med henblik på at belyse årsagen til denne lave afregning. Såfremt det lave afregningsniveau ikke er begrundet i størrelsen af klientgrundlaget i området, manglende henvisninger fra områdets praktiserende læger eller psykologens personlige forhold så som længerevarende sygdom eller barsel, kan regionen indstille til det regionale samarbejdsudvalg, at ydernummet inddrages.

Den 1. juli 2018 kom en ny tillægsaftale vedr. satspuljemidler, der udmønter sig i en forsøgsordning med vederlagsfri psykologhjælp til unge. Målgruppen for forsøgsordningen er således unge mellem 18-20 år med let til moderat depression og let til moderat angst. I dag giver regionerne 60 % tilskud til psykologbehandling, hvilket betyder 40 % egenbetaling for patienten. I praksis vil forsøgsordningen betyde, at den pågældende målgruppe ikke har en egenbetaling på psykologbehandling i forsøgsperioden. Denne ordning udløber d. 31. december 2021. Det er således en tidsbegrænset forsøgsperiode, idet midlerne er midlertidigt afsat nationalt.

Den seneste overenskomst trådte i kraft i juli 2016 og skal genforhandles henover vinteren 2018/2019 med forventet ny overenskomst juni 2019.

6. Samarbejdsudvalget (sammensætning, beføjelser mv.)

Det er i overenskomsten bestemt, at der i hver region skal nedsættes et samarbejdsudvalg. Samarbejdsudvalget er paritetisk sammensat af tre politikere - to fra regionsrådet og en udpeget af kommunerne i regionen samt tre psykologer udpeget af Dansk Psykolog Forening.

Samarbejdsudvalget har til opgave at vejlede med hensyn til forståelse og praktisering

af overenskomstens enkelte bestemmelser. Endvidere behandler samarbejdsudvalget en lang række sager af forskellige karakter fx:

Eksempler på sager, der behandles i samarbejdsudvalget:

- udarbejdelse af udviklingsplan
- sager vedrørende for lav afregning
- sager vedrørende flytning af praksis internt i regionen
- klagesager
- øvrige sager vedrørende overenskomstens forståelse og gennemførelse i regionen og kommunerne i regionen

Nogle sager – for eksempel udviklingsplanen – behandles endeligt i regionsrådet.

Udvalget vælger blandt sine medlemmer et formandskab bestående af en formand og en næstformænd.

Beføjelser

Samarbejdsudvalget kan kun træffe afgørelser i enighed. Hvis der ikke kan opnås enighed kan parterne forelægge sagen for Landssamarbejdsudvalget (LSU). LSU består af politikere udpeget af overenskomstens parter. Visse sager af principiel karakter skal endvidere behandles af LSU. Ansøgere der får afslag af et enigt samarbejdsudvalg kan også anke afgørelsen til LSU.

I praksis afgøres hovedparten af sagerne i samarbejdsudvalget, kun et fåtal ankes til Landssamarbejdsudvalget. Samarbejdsudvalget har således gode muligheder for at sætte sit præg på og vise retning for udviklingen af psykologområdet i regionen. Da samarbejdsudvalget ikke har selvstændige økonomiske beføjelser, skal sager af bevillingsmæssig karakter videresendes til behandling og endelig godkendelse i Regionsrådet. Samarbejdsudvalgets samlede opgaver og beføjelser fremgår af overenskomstens §33.

Mødeaktivitet

Samarbejdsudvalget har møder to gange årligt i Regionshuset i Viborg. Udover de faste møder, kan der forekomme skriftlig votering ved hastende sager.

7. Planlægningsvilkår (praksisplan, oprettelse og flytning af praksis)

Regionen og kommunerne i regionen udarbejder en fælles plan (Udviklingsplan for psykologpraksis) for tilrettelæggelsen af det fremtidige psykologtilbud i regionen. Planen danner grundlag for beslutning om de overenskomstmæssige forhold vedrørende kapacitet på området.

Praksisplanlægningen foretages med henblik på i fornødent omfang at sikre koordinering og samordning af den psykologfaglige betjening i alle områder i regionen og udarbejdes i fornødent omfang under hensyntagen til andre sociale og sundhedsmæssige foranstaltninger, samt den regionale og kommunale økonomi.

Indskrækning i antallet af ydernumre kan, jf. §5 stk. 3, kun ske ved klinikindehaveres naturlige afgang eller i de tilfælde, hvor en klinikindehaver får frataget sit ydernummer som følge af manglende efterlevelse af overenskomstens bestemmelser. Ved naturlig afgang forstås, at psykologens ejerforhold ophører. En indskrækning i antallet af ydernumre kræver indtil 30. juni 2019, at samarbejdsudvalget behandler den konkrete indskrækning, og at der i samarbejdsudvalget er enighed i dette.

Oprettelse og flytning af praksis

Overenskomsten kan tiltrædes i forbindelse med nynedsættelse og genbesættelse af ledige ydernumre. Nynedsættelse kan finde sted i henhold til regional beslutning om oprettelse af ydernumre.

Såfremt der i regionen er ledige ydernumre, falder ydernummeret tilbage til regionen. Såfremt det skal besættes igen, indhenter bedømmelsesudvalget (som består af repræsentanter fra Dansk Psykolog Forening og Region Midtjyllands administration) gennem opslag på Dansk Psykolog Forenings hjemmeside og nyhedsbreve samt i fagmagasinet anmodninger om tiltrædelse. Anmodninger om tiltrædelse sendes til Dansk Psykolog Forening, hvorefter bedømmelsesudvalget træffer afgørelse om, hvilke psykologer der kan tiltræde overenskomsten.

Flytning eller ændring af praksisadresse kan ske ved ansøgning til Samarbejdsudvalget. Godkendelse meddeles, såfremt flytningen ud fra en konkret vurdering ikke ændrer væsentligt ved den geografiske fordeling af psykologer. Et afslag kan af psykologen indbringes for Landssamarbejdsudvalget.